

THE SEARCHER OF HISTORICAL TRUTH

Yavorovsky O.P., Vilensky Yu.S., Vasilieva I.V., Romanyuk O.V.

ПОШУКОВЕЦЬ ІСТОРИЧНОЇ ПРАВДИ

Бібліобіографічні нотатки до портрета кандидата історичних наук,
доцента НМУ І.М. Сахарчука

**ЯВОРОВСЬКИЙ О.П.,
ВІЛЕНСЬКИЙ Ю.С.,
ВАСИЛЬЄВА І.В.,
РОМАНЮК О.В.,**
Національний медичний
університет
ім. О.О. Богомольця,
м. Київ

УДК: 614.2(477)

ван Сахарчук народився 4 лютого 1937 року у селі Заозер'я нинішньої Рівненської області.

Згадуючи дитинство, Іван Михайлович казав: «Голодно було, холодно і лячно». Складно сказати, що з того суперечливого буття вплинуло на становлення його як людини і професіонала, але 1959 року він вступив на історико-філософський факультет Київського державного університету, навчання в якому завершив 1964 року. Направлення отримав до Луганська. Викладав історію КППС у Луганському педагогічному і Луганському машинобудівному інститутах.

1967 року І.М. Сахарчук вступив до аспірантури рідного університету. За три роки успішно захистив кандидатську дисертацію. У грудні 1969-го молодого вченого було зараховано на посаду викладача, а потім і старшого викладача кафедри історії КППС і

політичної економії Київського медичного інституту імені академіка О.О. Богомольця. У 1978 році він отримав звання доцента.

Сахарчук І.М. багато працював зі студентами. Щорічно організовував конференції «Як працювати над книгою», «Як конспектувати першоджерела», робив огляди літератури, опублікованої у журналах «Питання історії», «Історичний український журнал», «Вісник вищої школи» тощо. Брав участь у факультетських, інститутських, республіканських науково-методичних та учбово-методичних конференціях.

З 2000 по 2002 рік Іван Михайлович виконував обов'язки завідувача, а з 2003 по 2008-й став доцентом кафедри соціології. У 2008-2016 роках він – доцент кафедри філософії та соціології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Його роботу було відзначено

© Яворовський О.П., Віленський Ю.С., Васильєва І.В., Романюк О.В. СТАТТЯ, 2018.

№ 1 2018 ENVIRONMENT & HEALTH 78

Почесною грамотою МОЗ України (2007) і Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2012).

Сахарчук І.М. розробив авторський курс «Кратологія: наука про владу», який до 2016 року викладався студентам університету. Окрім того, він займався розробкою та впровадженням програм з курсів дисциплін «Політологія», «Проблеми інтелігенції та інтелігентності», «Історія України» тощо, науково-методичні матеріали, тести із зазначених дисциплін, готував лекції та семінарські заняття.

Іван Михайлович піднімав із забуття важливі сторінки розвитку окремих сіл, містечок: «Вигурівщина. Історично-публіцистичний нарис про спалене і відроджене село Київської області», «Кодра. Історично-публіцистичний нарис про спалене і відроджене село Київської області», «Новосілки на Дніпрі. Історично-публіцистичний нарис про спалене і відроджене село Київської області», «Заруддя. Історично-публіцистичний нарис про спалене і відроджене село Київської області», «Теремці, Ладижичі. Історично-публіцистичний нарис про спалені і відроджені села Київської області», «Ялівка. Нарис про спалене і відроджене село Київської області».

Немало його робіт присвячено історико-політичній проблематиці: «Деякі аспекти соціальної політики Богдана Хмельницького періоду визвольної війни 1648-1656 років», «Антиукраїнський терор в Закерзоні», «Політика гетьманських урядів української держави 50-70 рр. XVII ст.», «Сучасні геополітичні проблеми незалежної України» (у 1990-х роках).

Вагоме місце у творчому доробку й утвердженні громадянської позиції І.М. Сахарчука посідає тема пошуку і наукове опрацювання історичних документів і матеріалів, спрямованих на повернення українській медичній думці і суспільству імен репресованих, безвинно засуджених і розстріляних вчених-медиків: професорів Підгаєцького В.Я., Удовенка В.В. та лікаря Кудрицького М.А.

Копітка і наполегливе вив-

чення матеріалів, що зберігаються у фондах Державного архіву міста Києва (ДАК), Центрального Державного архіву вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України), Галузевого державного архіву Служби безпеки України (ГДА СБУ), у сукупності з вивченням наукових праць і звітів, які зберігаються у бібліотечних фондах нашої держави, лягли в основу цілої низки ґрунтовних публікацій. Серед них і цикл монографічних видань: „Володимир Підгаєцький: Повернення із забуття. 1889-1937” (Кундієв Ю.І., Яворовський О.П., Трахтенберг І.М., Сахарчук І.М. Житомир: «Полісся», 2008. 324 с.), „Доля родини репресованого вченого-гігієніста” (Куднієв Ю.І., Яворовський О.П., Парій В.Д., Сахарчук І.М. (Житомир: «Полісся», 2009. 110 с.), „Микола Кудрицький Лікар. Педагог. Вчений Черкаси” (Яворовський О.П., Сахарчук І.М. ТОВ «МАКЛАУТ», 2009. 156 с.), „Батько і син Підгаєцькі: дві долі” (Кундієв Ю.І., Яворовський О.П., Сахарчук І.М., Парій В.Д. Житомир: «Полісся», 2012. 396 с.), „Володимир Удовенко: життєпис репресованого професора-гігієніста” (Москаленко В.Ф., Бардов В.Г., Гринзовський А.М., Яворовський О.П., Сахарчук І.М., Омельчук С.Т., Зенкіна В.І. Вінниця: Нова Книга, 2012. 376 с.)

За цикл наукових праць «Репресовані і реабілітовані вчені-гігієністи праці: повернення забутих імен і вітчизняних наукових пріоритетів», який містив 5 вищезазначених монографій, а також понад 20 наукових статей з цієї проблематики, Іван Михайлович Сахарчук у складі авторського колективу був удостоєний

премії НАМН України з теоретичної медицини за 2009 рік (Постанова № 21/7 від 22.12.2010 р.).

Опрацювання І.М. Сахарчуком значного за обсягом архівного матеріалу, дисертаційних робіт і наукових публікацій дозволило видати до 175-річчя НМУ імені О.О. Богомольця монографію «Історія становлення санітарно-гігієнічного факультету КМІ як школи громадського здоров'я в Україні. 1841-1941: До 175-річчя Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. 1841-2016» (Яворовський О.П., Цехмістер Я.В., Сахарчук І.М. Київ: ВД «Авіценна», 2016. 200 с.). У цій книзі подано недостатньо досліджений й фактично не відображений у наукових виданнях період історії становлення факультету з 1841 по 1941 роки.

Саме у цей період ідея інтеграції гігієни в освітній процес підготовки лікаря в університеті пройшла діалектичний шлях від викладання окремих гігієнічних дисциплін до створення самостійної кафедри гігієни й організації у 1920-ті роки диференціації доцентських курсів з утворення профільних гігієнічних кафедр і, зрештою, до створення 1930 року санітарно-гігієнічного факультету. У монографії завдяки архівним знахідкам І.М. Сахарчука вперше відтворено повну фотогалерею деканів факультету і наведено поіменні списки випускників 1936-1947 років.

Плекаємо надію, що творча та наукова діяльність Івана Михайловича не залишиться поза увагою медичної спільноти та нащадків.

На фото: Іван Михайлович Сахарчук.

Надійшла до редакції 18.12.2017

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ